

## Conference on Historical Bibliographies, Berlín 15. – 16. září 2008

Ve dnech 15. – 16. 9. 2008 se v budově Berlínsko-Braniborské akademie věd uskutečnila již druhá mezinárodní konference k historickým bibliografiím. Jejím cílem bylo navázat na předchozí konferenci z minulého roku, na které se poprvé sešli zástupci národních historických bibliografií z celé Evropy a domluvili se na koordinaci budoucích společných projektů a pravidelných setkáních a konzultacích.

Konferenci zahájil Christoph Cornelißen (*Christian-Albrechts-Universität Kiel*), který zdůraznil především nutnost rychlé dohody všech přítomných o podobě prvních kroků při spuštění společné internetové stránky, která by prezentovala zúčastněné národní bibliografie a odkazovala na jejich databáze. Tato stránka by se časem měla stát místem, odkud by jedním dotazem bylo možno vyhledávat ve všech bibliografických databázích. Tento cíl ovšem závisí na získání finanční a technické podpory, vzhledem k mezinárodnímu charakteru projektu nejspíše z fondů Evropské unie.

Blok následujících příspěvků zahrnoval referáty zástupců národních bibliografických pracovišť, kteří se zúčastnili již loňské konference, na které vesměs souhrnně informovali o dějinách a současnosti svých bibliografií. Jejich úkolem proto bylo pouze stručně referovat o změnách a novinkách v bibliografické práci v průběhu posledního roku. První referent Ian Archer (*Royal Historical Society Bibliography on British History*) popsal nové možnosti vyhledávání v britské bibliografii, rychlejší odkazy na knihovní databáze a zmínil také testovací databázi, která vyhledává v Google odkazy na digitalizované knihy. Také Renate Plichta (*Historische Bibliographie München*) seznámila přítomné s novými vylepšeními a s faktem, že od roku 2009 již budou jejich databáze zpřístupněny bezplatně.

Následovalo vystoupení Václavy Horčákové a Kristiny Rexové (*Bibliografie dějin Českých zemí*), které se zabývalo především změnami v internetové databázi (možnost vyhledávat zvláště v různých typech dokumentů, připojení seznamu excerpovaných časopisů a sborníků a jejich zkratek, nahrazení možnosti psaní dotazu bez diakritiky skrytou klávesnicí pro písmena s diakritikou, provázání vícedílných článků v periodikách, řazením dotazů podle dat vydání). O novinkách ve svých národních bibliografiích dále pohovořili Agostino Bistarelli z Říma (*Bibliografia Storica Nazionale*), Martha Jauernig (*Österreichische Historische Bibliographie*) a Frank Cullen (*Irish History Online*).

Daniel Schlögl (*Jahresberichte für deutsche Geschichte*) oznámil vydání nové ročenky s 23 000 záznamy, počet záznamů v jejich databázi dosáhl již 415 000. Ronald Sluijter a Sebastiaan Derks z Holandska (*Repertorium*

*Geschiedenis Nederland*) upozornili na důležitost a možnosti provázání různých typů databází (bibliografických, biografických a geografických), které může jejich informační hodnotu pozvednout na vyšší úroveň, a zamysleli se také nad dalším vývojem bibliografických databází. Je otevřenou otázkou, kam v současnosti směřovat bibliografické databáze, aby dokázaly uživateli poskytnout informace, které nemůže při dnešní poptávce po stále jednodušším a rychlejším vyhledávání nabídnout Google.

Norbert Kersken z Marburgu (*Literaturdokumentation zur Geschichte Ostmitteleuropas*) referoval o navýšení počtu záznamů v databázi již na půl milionu a ukončení vydávání tištěných bibliografií, kdy nadále budou ročenky vydávány pouze ve formátu pdf. na externích discích. Podobně jako jiné vyspělé databáze se v Marburgu snaží o provázání databáze na biografické a geografické databáze a na relevantní dokumenty.

Druhý odpolední blok zahájila nová účastnice setkání Irena Tumelyté z Litvy (*Lietuvos istorijos bibliografija*), promluvila o minulosti i současnosti litevské historické bibliografie a předvedla i její tištěnou verzi (roky 1996-2000). Litevští bibliografové úzce spolupracují s Herder-Institut v Marburgu, mimo jiné používají i stejný software pro zápis dat a tím pádem jsou schopni si denně předávat relevantní data. Následoval další nový účastník setkání Jakob Meile z Dánska (*Dansk Historisk Bibliografi*). Dánskou historickou bibliografii zpracovávají 4 pracovníci (2 historici, 2 studenti) v Královské knihovně v Kodani. Jejich bibliografie je on-line, ovšem vstup do databáze je pouze placený. Přírůstek činí cca 2500 záznamů ročně, celkem je jejich počet cca 50 000. Jsou excerповány záznamy především k politickým dějinám zhruba od r. 700, přihlíží se k dánským koloniím a menšinám v cizině.

V třetím odpoledním bloku Karin von Wartburg ze Švýcarska a Brigitte Keriven s Claude Ghiati z Francie navázaly na své příspěvky v předchozím roce a ohlásily optimistický obrat v perspektivě svých národních bibliografií. Švýcarská historická bibliografie zaštitěná Švýcarskou národní knihovnou získala projektové prostředky na roky 2008-2011, a vedle průběžné bibliografie se bude soustředit i na bibliografii retrospektivní za roky 1913-1980 a retrospektivní konverzi (převod tištěných bibliografií do digitální podoby). Francouzská bibliografická databáze by měla být spuštěna na internetu v roce 2009 a zároveň bude probíhat i retrokonverze starších dat (přes 500 000 záznamů). Francouzky položily ostatním kolegům v oboru důležitou metodickou otázku na perspektivu zpracování elektronických časopisů v bibliografických databázích. V závěrečném vystoupení prvního konferenčního dne předvedl Dirk Petter ukázkou navrhované společné webové stránky zúčastněných evropských historických bibliografií European Historical Bibliographies spolu s informacemi, co vše by měla obsahovat v nejbližší i pozdější budoucnosti.

Páteční blok referátů zahájil Gregor Horstkemper (*Bayerische Staatsbibliothek*) úvahou o užitečnosti propojení bibliografických, knihovnických a biografických databází, což demonstroval na příkladu Bayerisches Musiker-

Lexikon online. V dalším příspěvku Ludger Syré (*Badische Landesbibliothek*) předvedl možnosti vyhledávání ve „Virtuelle Deutsche Landesbibliographie“ tvořené konsorciem německých regionálních bibliografií. Donald Haks z Holandska seznámil účastníky konference s webovou stránkou sdružení „Porta Historica“ ([www.portahistorica.eu](http://www.portahistorica.eu)), založeného v r. 2006, které je zaměřeno na spolupráci evropských historických pracovišť (ne jednotlivců) vydávajících historické prameny jak tiskem tak elektronicky. Na svých výročních zasedáních se zástupci zúčastněných institucí soustředí na kritéria kvality a metodické problémy vydávání historických pramenů elektronicky a jejich záměrem je stát se portálem pro digitalizované edice pramenů. Současnými členy sdružení jsou *École Nationale des Chartes (Paris)*, *Institute of Historical Research (London)*, *Institut für Mittelalterforschung (Vienna)*, *Commission Royale d'Histoire/Koninklijke Commissie voor Geschiedenis (Brussels)* a *Instituut voor Nederlandse Geschiedenis (The Hague)*. Donald Haks navrhl možnost, aby chystaný společný portál historických bibliografií vznikl v rámci webové stránky Porta Historica, v následující diskusi ale byl preferován vznik samostatné internetové stránky.

Referát Ulricha Rösslera z Freie Universität Berlin se soustředil na praktickou stránku problému mezinárodní spolupráce, totiž získávání peněz z evropských strukturálních fondů. Načrtl hlavní principy, které je nutné brát v úvahu při podávání žádostí o podporu projektů – jejich mezinárodní rámec, spolufinancování, žádný profit nebo dvojí financování, “European Added Value” – novost a účast více zemí Evropské unie, jasná kritéria a přesné termíny.

V závěrečné diskusi bylo odsouhlaseno, že organizací budoucí spolupráce všech zúčastněných historických bibliografických pracovišť budou pověřeni Christoph Cornelißen (Kiel), Norbert Kersken (Marburg) a Ronald Sluiter se Sebastiaanem Derksem (Haag). Příští setkání by se měla uskutečňovat postupně v jednotlivých zúčastněných zemích. Bylo dohodnuto založení společné webové stránky ([www.histbib.eu](http://www.histbib.eu)), která bude zatím obsahovat krátké úvodní texty k jednotlivým databázím nebo bibliografickým pracovištím a odkazovat na ně. Jednotlivá pracoviště zašlou propozice o technických údajích svých databází a začnou se zjišťovat možnosti kompatibility společného vyhledávání. Řada národních bibliografií, včetně české, by musela v této souvislosti přistoupit k úpravě dat ve svých databázích podle mezinárodních standardů. Po třetí nebo čtvrté konferenci by měla být podána žádost o finanční podporu z evropských strukturálních fondů pro společný projekt celoevropského portálu historických bibliografií.

Václava Horčáková, Kristina Rexová